

A büntetés-végrehajtást érintő alkotmánybíróági határozatok

Az 5/1992. (I. 30.) AB határozat 1992. december 31-i hatállyal alkotmányellenesnek minősíti a büntetések és intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendelet 6. § (3) bekezdésének c) pontját, továbbá ezzel összefüggésben a büntetőügyekben hozott határozatok végrehajtása során a bírósági büntetés-végrehajtási csoportra és a bírósági gazdasági hivatalra háruló feladatokról szóló 108/1979. (IK 8.) IM utasítás 36., 53., 104., 109. paragrafusait. A döntés lényege: a Bv. tvr. azon rendelkezése, amely főszabályként kizárja a büntetés-végrehajtási bíró végzése elleni fellebbezés lehetőségét, ellentétes az alkotmánnyal.

* * *

A 9/1992. (I. 30.) AB határozat a törvényességi óvás jogintézményét minősíti alkotmányellenesnek. Ezért a törvényességi óvás emelésére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket 1992. december 31-i hatállyal megsemmisíti. Azokat a büntetőeljárás szabályokat azonban, amelyek szerint a törvényességi óvás folytán a terhelte kiható hatállyal a jogerős határozatban megállapítottnál hátrányosabb rendelkezéseket lehet hozni, 1992. január 30-tól helyezte hatályon kívül.

Országos parancsnoki és parancsnokhelyettesi intézkedések

A büntetés-végrehajtás országos parancsnoka 1991. december 1-jei hatállyal léptette életbe a 0266/1991. (IK.Bv.Mell.6.) OP intézkedést, mely a fiatalkorú elítéltek részére folyósítható családi pótlékról szól. Az intézkedés szerint a fiatalkorú elítélt befogadásakor az igazgatási szolgálat vizsgálja meg a családi pótlékra való jogosultságot, s ha az erre való jogosultság fennáll, értesíti a nevelési szolgálatot. A 18. életévét be nem töltött fiatalkorú után átutalt családi pótlékot folyamatosan gyámhatósági fenntartásos betétkönyvbe kell elhelyezni. A 18. éven felüli fiatalkorú részére beérkező családi pótlékot az intézet köteles összegyűjteni, s azt szabaduláskor egy összegben az érintett személy részére átadni.

* * *

A 0273/1991. (IK.Bv.Mell. 1992. évi 1.) OP intézkedés a fogvatartottak részére postán érkező pénz letéti számlára történő jóváírásáról szól. Az intézkedés a Magyar Posta vezérigazgatóságával létrejött megállapodás alapján a fogvatartottak részére postán érkező pénzek letéti számlára történő telepítését, illetve azok készpénzben való felvételét, valamint a letéti számlára történő közvetlen befizetést szabályozza. Kiadását a „háztól házig” csomagküldés külön tarifarendszerének bevezetése tette szükségessé. Az intézkedés 1992. január 1-jén lépett hatályba.

RÖVIDEN

A 0274/1991. (IK.Bv.Mell. 1992. évi 1.) OP intézkedés egyszeri szociális segély kifizetéséről rendelkezik. Célja: a büntetés-végrehajtás személyi állománya nehéz anyagi helyzetének javítása, a gyermeknevelés költségeinek enyhítése. Az intézkedés hatálya kiterjed a bv-intézetek és intézmények minden olyan hivatásos állományú és főfoglalkozású polgári alkalmazottjára, aki saját háztartásában 20 éven aluli önálló keresettel nem rendelkező gyermek eltartásáról gondoskodik és a gyermek utáni családi pótlékra jogosult. A segély összege gyermekenként 2000 forint. Az intézkedés végrehajtásának határideje 1991. december 18. volt.

* * *

A 0102/1992. (IK.Bv.Mell 1.) OP intézkedés és a 0103/1992. (IK.Bv.Mell. 1.) OP intézkedés tartalmazza az 1992. január 1-jei hatállyal megállapítható béremeléseket. E szerint a bérfejlesztés minimális összege hivatásos állományú személy esetén: 1500 forint, polgári alkalmazott esetén 1000 forint. A szabadidő megváltás óradíja 1992. január 1-jétől 150 Ft/óra.

* * *

A büntetés-végrehajtás országos parancsnokhelyettese a 0214/1991. (IK.Bv.Mell. 6.) OPh. intézkedésében módosította a fogvatartottak élelmezési normáit. E normák módosítása leginkább az árváltozásokkal kapcsolatos. Legnagyobb mértékben a cukorbeteg (+42 Ft), TBC-s beteg (+36 Ft), nehéz testi munkát végző fiatalok (+33 Ft) elitáltak élelmezési pénznormái nőttek.

Az intézkedés 1991. december 1-jétől hatályos.

* * *

A 0215/1991. (IK.Bv.Mell. 6.) OPh. intézkedés az IM büntetés-végrehajtás hivatásos állománya és a kinevezett polgári dolgozók ruházati utánpótlási illetményének egyszeri alkalommal történő kiegészítéséről rendelkezik az áremelések kompenzálása érdekében. Az intézkedés hatálya azokra a személyekre terjed ki, akiknek szolgálati viszonya 1991. november 1-jén fennállt. Az intézkedés alapján 1991. november 30-áig a hivatásos állomány ruházati utánpótlási illetményét 5000 Ft-tal, a kinevezett polgári dolgozókéét 1000 Ft-tal kellett kiegészíteni.

* * *

A 0216/1991. (IK.Bv.Mell. 1992. évi 1.) OPh. intézkedés 1992. január 1-jei hatállyal állapította meg ismét a bv. hivatásos személyi állománya, a kinevezett polgári dolgozók ruházati utánpótlási illetményét és a szerződéses polgári dolgozók ruhakoptatási járulékát.

* * *

A 0217/1991. (IK.Bv.Mell. 1992. évi 1.) OPh. intézkedés a bv-intézetek saját vállalkozásban végzett építőipari tevékenységének engedélyezési és elszámolási szabályairól rendelkezik. Az intézkedés hatálya a büntetés-végrehajtás költségvetési rend szerint gazdálkodó intézeteire és intézményeire terjed ki. Az engedélyezés a Bv. KEI hatáskörébe tartozik.

* * *

1991. december 25-én lépett hatályba a 0201/1992. (IK. Bv. Mell. 1.) OPh. intézkedés. Ez a költségvetés keretében külső szervek részére végzett termelő, szolgáltató tevékenység bevételeinek felhasználását rendezi.

E szerint az időszakos vállalkozások, célprémium esetén a teljesítést követően, folyamatos munkánál félévenként kell a kifizetést teljesíteni.

Nemzetközi kapcsolataink

1991. augusztus 2-22. között dr. Tari Ferenc országos parancsnok vezetésével delegáció járt az Egyesült Államokban. A delegáció tagja volt dr. Csordás Sándor osztályvezető és Kiss Csaba főelőadó. Augusztus 4. és 8. között részt vettek a Minnesota állambeli Minneapolisban az Amerikai Börtönügyi Társaság kongresszusán, ahol dr. Tari Ferenc előadást tartott az 1990 tavaszán, a magyar börtönökben történt rendkívüli események, tiltakozó akciók, zavargások kezeléséről és felszámolásáról. Augusztus 9. és 22. között 8 bv-intézetet tekintettek meg és hasznos tapasztalatokat szereztek az amerikai börtönrendszerről.

1991. szeptember 16-18. között a lengyelországi Popowóban rendezték meg az Európa Tanács tagországai büntetés-végrehajtási főigazgatóinak éves konferenciáját. Magyarországot dr. Estók József bv. ezredes, az országos parancsnok általános helyettese és Koltai László bv. alezredes képviselte. A tanácskozáson áttekintették a tagországok börtönügyi helyzetét, majd három témában került sor előadásra és vitára: „A büntetés-végrehajtás jelenlegi helyzete és jövője”, „Biztonság és felügyelet a börtönökben”, valamint „A börtönegészségügy helyzete”.

1991. szeptember 24-27. között a finnországi Tamperében az Európa Tanács szemináriumot szervezett a börtönegészségügy témakörében. A delegációt dr. Estók József vezette, tagjai voltak dr. Zathureczky György intézetvezető főorvos (Pálhalma) és dr. Boros János alosztályvezető. A szeminárium fő témaköre a börtönegészségügy nemzetközi normái, céljai, irányvonalai és etikai kérdései voltak. Ezenkívül előadások hangzottak el a kábítószeres, a HIV-pozitív fogvatartottak kezeléséről, a pszichiátriai kezeléssel szemben rezisztens, erőszakos szexuális bűnelkövetők kémiai kasztrációjáról, a pszichiátriai kezeléssel való visszaélésekről.

A finn és a magyar büntetés-végrehajtás országos vezetőinek együttműködési megállapodása alapján dr. Boros János bv. őrnagy 2 hónapos tanulmányúton vett részt Finnországban 1991. szeptember 1-től október 31-ig. A Helsinki Központi Börtön gyakoronokaként tanulmányozhatta a finn büntetés-végrehajtás munkáját, emellett lehetőséget kapott arra, hogy 18 intézményt meglátogasson és átfogó tapasztalatokat szerezzen a finn börtönrendszerről.

1991. december 9-13. között dr. Fekete Mihály országos parancsnokhelyettes vezetésével Koltai László, Garami Lajos és Madlenáné Szalma Eszter Lengyelországba utazott. Több bv-intézetet megtekintettek, majd megkötötték az 1992. évi cseereüdülésekről és a devizamentes tapasztalatcsere-utakról szóló szerződést.

RÖVIDEN

1992. január 15-17. között dr. Tari Ferenc vezetésével Pásztor András intézetparancsnok és dr. Hevesi Tibor főosztályvezető-helyettes a Szlovák Köztársaságban járt, ahol megnézték a trencsényi börtönt és beszámolót hallgattak meg a leopoldowi bv-intézetben történt súlyos rendkívüli események létrejöttének okairól.

1992. január 20-26. között Fejes Imre főosztályvezető irányításával a Magyar Vöröskereszttel közös büntetés-végrehajtási delegáció utazott Finnországba, ahol hat bv-intézet megtekintése közben tájékozódtak a finn vöröskereszt tevékenységéről.

* * *

1991. október 13-20. között a magyar büntetés-végrehajtás vendégeként svájci igazságügyi delegáció járt Magyarországon. A csoportot Franz Maggi, a berni kanton börtön-főfelügyelője vezette. A delegáció tanulmányozta a magyar büntetés-végrehajtás szervezetét és az intézetek munkáját.

1991. november 11-15. között M. Dyzió, a lengyel büntetés-végrehajtás főigazgató-helyettese és munkatársai ismerkedtek a magyar büntetés-végrehajtással. Ennek jegyében megtekintették a Sátoraljaújhelyi Fegyház és Börtön biztonsági rendszerét.

Dr. Boros János

Dr. Georg Gerhart és dr. Rainer Gemählich, a bajor igazságügyi delegáció tagjai 1992. március 2. és 5. között hazánkban tanulmányozták a személyi állomány helyzetét